

Módosított Európai Szociális Karta Strasbourg, 1996. május 3.

Preambulum

A jelen dokumentumot aláíró kormányok, amelyek az Európa Tanács tagjai, megfontolva, hogy az Európa Tanács célja a nagyobb egység elérése tagjai között a közös örökséget alkotó eszmék és alapelvek garantálása és megvalósítása érdekében, amelyek előmozdítják gazdasági és társadalmi haladásukat, különösen pedig az emberi jogok és alapvető szabadságjogok fenntartását és további megvalósítását;

megfontolva, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről 1950. november 4-én Rómában aláírt európai konvencióban és a hozzá tartozó jegyzőkönyvekben az Európa Tanács tagállamai elfogadták, hogy biztosítják lakosságuk számára az itt említett megállapodásokban rögzített állampolgári és politikai jogokat és szabadságjogokat;

megfontolva, hogy az Európai Szociális Kartában, amely 1961. október 18-án Torinóban került aláírásra, valamint annak jegyzőkönyveiben az Európa Tanács tagállamai hozzájárultak ahhoz, hogy biztosítják lakosságuk számára az ezen dokumentumokban rögzített szociális jogokat annak érdekében, hogy javítsák életszínvonalukat és szociális jólétüket;

emlékeztetve arra, hogy az 1990. november 5-én Rómában az emberi jogokról megtartott miniszteri konferencia egyfelől hangsúlyozta valamennyi emberi jog oszthatatlan természetének megőrzését, legyenek azok állampolgári, politikai, gazdasági, szociális vagy kulturális jogok, másfelől pedig azt, hogy új lendületet kell adni az Európai Szociális Karta ügyének;

elhatározták, miképpen erről az 1991. október 21-én és 22-én Torinóban tartott miniszteri konferencia döntött, hogy korszerűsítik a Kartát és tartalmának lényegét úgy módosítják, hogy figyelembe vegye különösen azokat az alapvető szociális változásokat, amelyek a szöveg elfogadása óta következtek be;

felismerve annak előnyét, hogy a Módosított Karta, amelynek a tervek szerint fokozatosan el kell foglalnia az Európai Szociális Karta helyét, testesítse meg mindazokat a jogokat, amelyek a módosított Kartában szerepelnek, amelyeket az 1988-as Kiegészítő Jegyzőkönyv garantált és további jogokkal bővítsék, az alábbiakban állapodtak meg:

I. RÉSZ

A Felek politikai céljukként olyan feltételek elérését fogadják el, és ennek érdekében alkalmaznak minden olyan nemzeti és nemzetközi jellegű eszközt, amelynek segítségével a következő jogok és elvek hatékonyan megvalósíthatók:

1. Mindenkinek legyen lehetősége arra, hogy általa szabadon választott foglalkozással keresse meg a megélhetését.
2. Minden dolgozónak joga van az igazságos munkafeltételekhez.
3. Minden dolgozónak joga van a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez.
4. Minden dolgozónak joga van a tisztas javadalmazáshoz, amely elégséges önmaga és családja tisztas megélhetéséhez.
5. Minden dolgozónak és munkáltatónak joga van a szabad társuláshoz nemzeti és nemzetközi szervezetek keretében gazdasági és szociális érdekei védelmében.
6. Minden dolgozónak és munkáltatónak joga van a kollektív alkuhoz.
7. Gyermeknek és fiataloknak joguk van a különleges védelemre azon fizikai és erkölcsi veszélyekkel szemben, amelyeknek ki vannak téve.
8. Anyaság esetén a női foglalkoztatottaknak joguk van különleges védelemre.
9. Mindenkinek joga van a pályaválasztási tanácsadás megfelelő eszközeihez annak érdekében, hogy segítségével személyes képességeinek és érdeklődésének megfelelő foglalkozást válasszon.
10. Mindenkinek joga van a megfelelő szakképzéshez.
11. Mindenkinek joga van részesülni minden olyan intézkedésből, ami képessé teszi arra, hogy az elérhető legmagasabb színvonalú egészségnek örvendhessen.

12. Minden dolgozónak és eltartottjának joga van a társadalombiztosításhoz.
13. Mindazoknak, akik nem rendelkeznek megfelelő erőforrásokkal, joguk van a szociális és orvosi segítséghez.
14. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy részesedjen a jóléti szolgáltatásokból.
15. A fogyatékkal élő személyeknek joguk van a függetlenséghez, a társadalmi integrálódáshoz és a közösség életében való részvételhez.
16. A családot - mint a társadalom alapvető egységét - teljes körű fejlődésének biztosításához megilleti a megfelelő szociális, jogi és gazdasági védelemhez való jog.
17. A gyermekeknek és fiataloknak joguk van a megfelelő szociális, jogi és gazdasági védelemhez.
18. A Felek bármelyikének állampolgárai egymás területén az ottani állampolgárokkal egyenlő feltételek mellett folytathatnak bármilyen jövedelemszerző tevékenységet és ezt csak indokolt gazdasági vagy szociális okokból lehet korlátozni.
19. Azoknak a migráns dolgozóknak és családjuknak, akik valamely Fél állampolgárai, joguk van a védelemhez és segítséghez bármelyik másik Fél területén.
20. A foglalkoztatás és alkalmazás tekintetében minden dolgozónak joga van az egyenlő lehetőségekre és egyenlő bánásmódra anélkül, hogy a nemek alapján hátrányos megkülönböztetés érné őket.
21. A dolgozóknak joguk van ahhoz, hogy a vállalkozáson belül tájékoztassák, illetve hallgassák meg őket.
22. A dolgozóknak joguk van ahhoz, hogy részt vegyenek a munkafeltételek és a vállalkozáson belül a munka környezetének megszabásában és javításában.
23. Minden idős embernek joga van a szociális védelemre.
24. Minden dolgozónak joga van a védelemre azokban az esetekben, amikor foglalkoztatása megszűnik.
25. Minden dolgozónak joga van követeléseinek védelmére abban az esetben, amikor munkáltatója fizetésképtelenné válik.
26. Minden dolgozónak joga van a méltósághoz munkavégzés közben.
27. Minden családi kötelezettségekkel rendelkező személynek, aki alkalmazásban áll, vagy szeretne munkaviszonyt létesíteni, joga van erre anélkül, hogy hátrányos megkülönböztetés tárgya lenne, mégpedig úgy, hogy a lehetőségekhez mérten ne ütközzön foglalkoztatása a családi kötelezettségeivel.
28. A vállalatoknál a dolgozók képviselőinek joguk van a védelemre az ellenük irányuló, előítéletes lépésekkel szemben és megfelelő körülményeket kell biztosítani számukra funkcióik teljesítéséhez.
29. Minden dolgozónak joga van ahhoz, hogy csoportos létszámcsökkentés esetén tájékoztassák és konzultáljanak vele.
30. Mindenkinek joga van a védelemre a szegénységgel és a társadalmi kirekesztéssel szemben.
31. Mindenkinek joga van a lakhatáshoz.

II. RÉSZ

A Felek a III. részben foglaltaknak megfelelően vállalják, hogy a következő cikkelyekben és bekezdésekben rögzített kötelezettségeket önmagukra nézve érvényesnek ismerik el.

1. cikk

A munkához való jog

Annak érdekében, hogy a munkához való jogot ténylegesen gyakorolni lehessen, a Felek vállalják az alábbiakat:

1. egyik elsődleges céljukként és feladatukként fogadják el a foglalkoztatás lehető legmagasabb és legstabilabb szintjének elérését és biztosítását, szem előtt tartva a teljes foglalkoztatottság célkitűzését;

2. hatékonyan védelmezik a dolgozó azon jogát, hogy szabadon választott foglalkozással keresse meg megélhetését;
3. minden dolgozó számára ingyenes munkaközvetítő szolgálatot szerveznek és tartanak fenn;
4. biztosítják, vagy fejlesztik a megfelelő szakmai tanácsadást, képzést és rehabilitációt.

2. cikk

Az igazságos munkafeltételekhez való jog

Annak érdekében, hogy a Felek biztosítsák az igazságos munkafeltételekhez való jog tényleges gyakorlását, az alábbiakat vállalják:

1. ésszerű napi és heti munkaidőt állapítanak meg és a munkahetet fokozatosan olyan mértékben rövidítik, amennyire azt a termelékenység növekedése és más, azzal összefüggő tényezők megengedik;
2. fizetett munkaszüneteket biztosítanak;
3. évente legalább négyheti fizetett szabadságot biztosítanak;
4. kiküszöbölik a természetéből fakadóan veszélyes vagy egészségtelen foglalkozások kockázatait, ahol pedig egyelőre még nem lehetséges a kockázatok kiküszöbölése, vagy elégséges csökkentése, ott vagy a munkaidőt csökkentik, vagy kiegészítő fizetett szabadságot biztosítanak az ilyen foglalkozást űző dolgozók számára;
5. heti pihenőidőt biztosítanak, amely - amennyire csak lehetséges - egybeesik a hagyományosan, vagy a szokásoknak megfelelően heti pihenőnek tekintett nappal az érintett országban vagy régióban;
6. biztosítják, hogy a dolgozókat a lehető leghamarabb, de alkalmazásuk kezdetétől számított legfeljebb két hónap múlva írásban tájékoztatják a szerződés vagy a foglalkoztatási viszony lényeges vonatkozásairól;
7. biztosítják, hogy az éjszakai munkát végző dolgozók élvezzék mindazon előnyöket, amelyekről a munka sajátos természetét számba vevő intézkedések rendelkeznek.

3. cikk

A biztonságos és egészséges munkafeltételekhez való jog

Annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez való jog tényleges gyakorlását, a Felek vállalják, hogy a munkáltatói és munkavállalói szervezetekkel konzultálva

1. a munkabiztonságról, a munkaegészségügyről és a munkakörnyezetről összefüggő országos politikát alakítanak ki, hajtanak végre, és azt időszakosan felülvizsgálják. E politika elsődleges célja az, hogy javítsa a foglalkoztatás biztonságát és az egészséget, megelőzze a baleseteket és a halált okozó sérüléseket, amelyek összefüggenek a munkafolyamattal, vagy abban fordulnak elő, különösen úgy, hogy minimálisra csökkentik a munka környezetében gyökerező kockázati tényezőket;
2. biztonsági és egészségügyi előírásokat bocsátanak ki;
3. ellenőrzéssel érvényesítik ezen előírások betartását;
4. előmozdítják a minden dolgozót érintő munka- egészségügyi szolgálat folyamatos fejlődését elsősorban a megelőzés és a tanácsadás segítségével.

4. cikk

A méltányos díjazáshoz való jog

A méltányos díjazáshoz való jog tényleges gyakorlásának biztosítása érdekében a Felek vállalják, hogy

1. elismerik a dolgozók jogát olyan díjazáshoz, amely nekik és családjuknak tisztas életszínvonalat biztosít;
 2. elismerik a dolgozók jogát a megnövelt díjazáshoz túlmunka esetén, ez alól csak meghatározott esetek lehetnek kivételek;
 3. elismerik valamennyi férfi és nő jogát az egyenlő bérezéshez egyforma értékű munka végzése esetén;
 4. elismerik valamennyi dolgozó jogát ahhoz, hogy a foglalkoztatásuk beszüntetése esetén erről ésszerű időn belül kapjanak előzetes értesítést;
 5. a bérekből csak abban az esetben engednek levonni, és csak a nemzeti törvények vagy előírások által meghatározott mértékben, ha azokat rögzített kollektív megállapodások vagy döntőbírói ítéletek írják elő.
- Ezen jogok gyakorlását szabadon aláírt kollektív szerződések, törvényes bérmegállapító mechanizmus vagy az országos viszonyoknak megfelelő egyéb eszközök révén kell elérni.

5. cikk

Szervezkedési jog

Annak érdekében, hogy biztosítsák vagy elősegítsék a dolgozók és munkáltatók számára helyi, országos vagy nemzetközi szervezetek létrehozását gazdasági és szociális érdekeik védelmére, valamint hogy csatlakozhassanak ilyen szervezetekhez, a Felek vállalják, hogy nem lesz olyan nemzeti törvény, ami korlátozza, vagy végrehajtása esetén korlátozhatja ezt a szabadságot. Annak mértékét, hogy a jelen cikk biztosítékai mennyiben vonatkoznak a rendőrségre is, nemzeti törvények vagy rendeletek határozzák meg. Hasonlóképpen a nemzeti törvények és előírások határozzák meg azt, hogy ezek a garanciák milyen mértékben érvényesek a fegyveres erők tagjaira.

6. cikk

A kollektív alkuhoz való jog

A kollektív alkuhoz való jog hatékony gyakorlásának biztosítása érdekében a Felek vállalják, hogy

1. elősegítik a dolgozók és munkáltatók közös konzultációit;
2. ahol szükséges és célszerű, ott támogatják a munkáltatók vagy munkáltatói szervezetek és dolgozói szervezetek önkéntes tárgyalási mechanizmusát annak érdekében, hogy kollektív egyezményekkel szabályozzák a foglalkoztatás előírásait és feltételeit;
3. előmozdítják a munkaügyi viták rendezéséhez szükséges megfelelő békéltető és önkéntes döntéshozatali mechanizmus megteremtését;
és elismerik
4. a dolgozók és munkáltatók jogát a kollektív cselekvéshez érdekütközések esetén, beleértve a sztrájkjogot, amely a korábban elfogadott kollektív egyezményekből fakadó kötelezettségek függvénye.

7. cikk

A gyermekek és fiatalok védelemhez való joga

Annak érdekében, hogy biztosítsák a gyermekek és fiatalok védelemhez való jogának hatékony érvényesítését, a Felek vállalják, hogy

1. a munkavállalás legalacsonyabb életkori határát 15 évben állapítják meg, kivéve azokat a gyerekeket, akiket jogszabályban meghatározott könnyű munkánál foglalkoztatnak anélkül, hogy az károsítaná az egészségüket, erkölcsüket és iskoláztatásukat;

2. a munkavállalás legalacsonyabb életkori határát 18 évben állapítják meg olyan foglalkozások esetében, amelyeket veszélyesnek vagy egészségtelennek nyilvánítottak;
3. biztosítják, hogy a még tankötelezettség alatt álló személyeket nem lehet úgy foglalkoztatni, hogy az megfosssa őket iskoláztatásuk teljes körű előnyeitől;
4. biztosítják, hogy a 18 év alattiak munkaidejét fejlődésüknek megfelelően korlátozzák, különös tekintettel a szakképzés iránti szükségletükre;
5. elismerik a fiatal munkavállalók és szakmunkástanulók jogát a méltányos díjazásra vagy más megfelelő juttatásokra;
6. biztosítják, hogy a fiataloknak a munkáltató hozzájárulásával rendes munkaidőben történő szakképzését a napi munkaidő részének kell tekintetni;
7. biztosítják, hogy a 18 év alatti foglalkoztatottakat legalább évi négy hét fizetett szabadság illesse meg;
8. biztosítják, hogy a 18 év alattiakat nem foglalkoztatják éjszakai munkán, ez alól kivételt képeznek bizonyos foglalkozások, amelyeket nemzeti törvények vagy szabályok határoznak meg;
9. biztosítják, hogy a 18 év alattiak, akiket a nemzeti törvények vagy szabályok által előírt foglalkozásokban alkalmaznak, rendszeres orvosi ellenőrzés alatt álljanak;
10. különleges védelmet biztosítanak azon fizikai és erkölcsi veszélyekkel szemben, amelyeknek gyermekek és fiatalok vannak kitéve, különösen pedig azon veszélyekkel szemben, amelyek közvetve vagy közvetlenül a munkájukból fakadnak.

8. cikk

A dolgozó nők védelemhez való joga anyaság esetén

Annak érdekében, hogy a dolgozó nők hatékonyan gyakorolhassák a védelemre való jogot anyaság esetén, a Felek vállalják, hogy

1. akár fizetett szabadságot biztosítanak, vagy megfelelő társadalombiztosítási juttatásokat, vagy állami alapokból nyújtott juttatásokat a dolgozó nőknek, hogy szabadságot vehessenek ki a gyermekszülés előtt és után összesen legalább 14 hétig;
2. törvénytelennek tekintik, ha a terhesség bejelentésétől a szülési szabadság végéig terjedő időszakban a munkáltató elbocsát egy nőt, vagy az elbocsátást olyan időszakban jelenti be, hogy a felmondási idő még azon időszakon belül telne le;
3. biztosítják, hogy a kisgyerekeiket gondozó anyákat erre a célra megfelelő munkaidő-kedvezmény illesse meg;
4. szabályozzák a terhes anyák, a közelmúltban szült és kisdedeiket gondozó anyák foglalkoztatását éjszakai munkán;
5. megtiltják terhes anyák, a közelmúltban szült és kisdedeiket gondozó anyák foglalkoztatását föld alatti bányászatban és minden más olyan munkában, amely számukra nem megfelelő, mert veszélyes, egészségtelen, vagy nagy erőfeszítést igényel, és megfelelő intézkedéseket tesznek ezen nők munkaügyi jogainak védelme érdekében.

9. cikk

A pályaválasztási tanácsadáshoz való jog

A pályaválasztási tanácsadáshoz való jog hatékony gyakorlásának biztosítása érdekében a Felek vállalják, hogy a szükségleteknek megfelelően elősegítik egy olyan szolgálat működését, amely mindenkinek segítséget nyújt, beleértve a fogyatékossgal élő személyeket is, a pályaválasztással kapcsolatos problémák megoldásához, különös tekintettel az egyéni tulajdonságokra és azoknak a foglalkoztatási lehetőségekhez való viszonyára: ez a segítségnyújtás legyen ingyenes a fiatalok, köztük az iskolás gyermekek és a felnőttek számára egyaránt.

10. cikk

A szakképzéshez való jog

A szakképzéshez való jog hatékony gyakorlása érdekében a Felek vállalják, hogy:

1. biztosítják, vagy ha szükséges, a munkáltatói és dolgozói szervezetekkel konzultálva elősegítik minden ember műszaki és szakképzését, beleértve a fogyatékossgal élő személyekét is, és megteremtik a lehetőségét a felsőfokú műszaki és egyetemi tanulmányok folytatásának, ami kizárólag az egyéni képességektől függ;
2. biztosítják, vagy előmozdítják a szakmunkástanuló-rendszert és a fiatal fiúk és lányok képzésének más rendszeres formáit a különböző foglalkozások terén;
3. biztosítják, vagy szükség szerint elősegítik:
 - a) a felnőtt dolgozók megfelelő és könnyen hozzáférhető képzési lehetőségeit;
 - b) a felnőtt dolgozók átképzésének különleges lehetőségeit, amelyekre a műszaki fejlődés vagy a foglalkoztatás új irányzatai miatt van szükség;
4. biztosítják, vagy szükség szerint elősegítik a hosszú távon munkanélküliek átképzését és reintegrálását szolgáló különleges intézkedéseket;
5. bátorítják a megfelelő intézkedésekkel megteremtett alábbi lehetőségek teljes kihasználását:
 - a) csökkentik vagy eltörlik a tandíjakat vagy költségeket;
 - b) a megfelelő esetekben pénzügyi segítséget nyújtanak;
 - c) a munkáltató kérésére foglalkoztatás közben a dolgozó által kiegészítő képzésre fordított időt a munkaidő részének tekintik;
 - d) a munkáltatói és dolgozói szervezetekkel folytatott konzultációk alapján megfelelő ellenőrzéssel biztosítják a fiatal dolgozók szakmunkásképzésének és egyéb képzési formáinak hatékonyságát és általában a fiatal dolgozók védelmét.

11. cikk

Az egészség védelméhez való jog

Az egészség védelméhez való jog hatékony érvényesítésének biztosítása érdekében a Felek vállalják, hogy közvetlenül vagy állami, illetve magán szervezetekkel együttműködve megteszik a megfelelő intézkedéseket, amelyek egyebek között a következő célokat szolgálják:

1. amennyire csak lehetséges, felszámolják a rossz egészségi állapot okait;
2. tanácsadási és oktatási lehetőségeket hoznak létre az egészség javítása, valamint az egészségügy területén az egyéni felelősség előmozdítása érdekében;
3. amennyire csak lehetséges, megelőzik a járványos, fertőző és egyéb betegségeket, valamint baleseteket.

12. cikk

A társadalombiztosításhoz való jog

A társadalombiztosításhoz való jog hatékony gyakorlásának biztosítása érdekében a Felek vállalják, hogy:

1. megteremtik, vagy fenntartják a társadalombiztosítás rendszerét;
2. a társadalombiztosítás rendszerét kielégítő szinten tartják fenn, amely legalábbis egyenlő ahhoz, ami szükséges az Európai Szociális Biztonsági Kódex ratifikálásához;
3. erőfeszítéseket tesznek a társadalombiztosítási rendszer fokozatosan magasabb szintre történő emelése érdekében;
4. lépéseket tesznek megfelelő két- és többoldalú egyezmények kötésével vagy más módon az egyezményekben lefektetett feltételektől függően annak érdekében, hogy biztosítsák
 - a) saját állampolgáraik és a többi Fél állampolgárai közötti egyenlő bánásmódot a társadalombiztosítási jogok tekintetében, beleértve a társadalombiztosítási törvényalkotásból fakadó juttatások fenntartását, tekintet nélkül arra, hogy a védett személyek hogyan mozognak a Felek területei között;

b) hogy olyan eszközökkel adják meg, tartják fenn és állítják helyre a társadalombiztosításhoz való jogot, mint amilyen az egyes Felek joghatósága alatt megszerzett biztosítási jogviszonyok vagy munkaviszonyban töltött időszakok összeszámítása.

13. cikk

A szociális és egészségügyi segítségre való jog

A szociális és egészségügyi segítségre való jog hatékony érvényesítése céljából a Felek vállalják, hogy:

1. biztosítják a megfelelő támogatást minden olyan személy számára, aki nem rendelkezik megfelelő erőforrásokkal és aki nem képes ilyen erőforrásokat saját erőből vagy más forrásokból, így valamilyen társadalombiztosítási program keretében sem biztosítani, vagyis betegség esetén az állapota által megkívánt ellátást megkapja;

2. biztosítják, hogy az ilyen segítségben részesülő személyeknek éppen emiatt ne kelljen elszenvedni politikai vagy szociális jogaik csorbulását;

3. biztosítják, hogy mindenki kapja meg a megfelelő állami vagy magán szolgáltatásokat, nevezetesen a tanácsadást és a személyes segítséget, amire szüksége lehet a saját vagy a családja nélkülözésének megelőzéséhez, megszüntetéséhez vagy enyhítéséhez;

4. a jelen cikk 1., 2. és 3. bekezdéseiben említett rendelkezéseket egyenlően kell alkalmazni a Felek területén valamelyik másik Fél törvényesen tartózkodó állampolgáraival szemben, összhangban az 1993. december 11-én Párizsban aláírt Szociális és Orvosi Ellátás Európai Konvenciójában vállalt kötelezettségekkel.

14. cikk

A szociális jóléti szolgáltatásokból való részesülés joga

Annak érdekében, hogy a Felek biztosítsák a szociális jóléti szolgáltatásokból való részesülés jogának hatékony gyakorlását, vállalják, hogy:

1. elősegítik, vagy biztosítanak olyan szolgáltatásokat, amelyek a szociális munka módszereinek alkalmazásával hozzájárulnak a közösség egyéneinek és csoportjainak jólétéhez és fejlődéséhez, valamint ahhoz, hogy alkalmazkodjanak a társadalmi környezethez;

2. elősegítik egyének és önkéntes, valamint más szervezetek részvételét az ilyen szolgálatok létesítésében és fenntartásában.

15. cikk

A fogyatékossgal élő személyek joga a függetlenséghez, a társadalmi beilleszkedéshez és a közösség életében való részvételhez

Annak érdekében, hogy a Felek biztosítsák a fogyatékossgal élő személyeknek, tekintet nélkül a korukra és fogyatékossguk eredetére, illetve természetére, hogy hatékonyan gyakorolhassák a függetlenséghez, a társadalmi integrálódáshoz való jogot és azt, hogy részt vehessenek a közösség életében, vállalják különösen, hogy:

1. megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy a fogyatékossgal élő személyek ahol csak lehetséges, az általános programok keretén belül kapják meg a pályaválasztási tanácsadást, oktatást és szakmai képzést, és ahol ez nem lehetséges, biztosítják ezt speciális magán vagy állami testületek révén;

2. minden olyan intézkedéssel előmozdítják foglalkoztatásukat, amelyek arra bátorítják a munkáltatókat, hogy a mindennapos munkakörnyezetben alkalmazzanak és tartsanak meg fogyatékossgal élő személyeket és igazítsák a munkavégzési feltételeket szükségleteikhez, vagy pedig, ahol ez a fogyatékossg miatt nem lehetséges, rendezzenek be, vagy hozzanak létre a

fogyatékoság szintjének megfelelő védett foglalkoztatást. Bizonyos esetekben ezek az intézkedések speciális elhelyezést és segítő szolgáltatásokat tehetnek szükségessé;

3. különösen előmozdítják teljes társadalmi integrálódásukat és a közösség életében való részvételüket olyan intézkedések segítségével, beleértve a technikai segédeszközöket is, amelyek célja leküzdeni a kommunikációs és mozgási akadályokat és lehetővé tenni a közlekedéshez, lakáshoz, kulturális tevékenységhez és szabadidőhöz való hozzájutást.

16. cikk

A család joga a szociális, jogi és gazdasági védelemhez

Annak érdekében, hogy biztosítsák a család mint a társadalom alapegységének teljes fejlődéséhez szükséges feltételeket, a Felek vállalják, hogy olyan eszközökkel mozdítják elő a család gazdasági, jogi és szociális védelmét, mint amilyenek a szociális és családi juttatások, adózási megoldások, családi lakásjuttatás, az új házások támogatása és egyéb megfelelő eszközök.

17. cikk

A gyermekek és fiatalok szociális, jogi és gazdasági védelemhez való joga

Annak érdekében, hogy biztosítsák a gyermekek és fiatalok jogának hatékony gyakorlását, hogy olyan környezetben növekedjenek fel, amely elősegíti személyiségük, valamint fizikai és szellemi kapacitásuk teljes kifejlődését, a Felek vállalják, hogy akár közvetlenül, akár állami és magán szervezetekkel együttműködve megteszik az összes megfelelő és szükséges intézkedést, melynek célja:

1. a) biztosítani, hogy a gyermekek és fiatalok, figyelembe véve szüleik jogait és kötelességeit, megkapják a gondozást, segítséget, iskoláztatást és képzést, amelyre szükségük van, különösen pedig gondoskodnak olyan intézmények és szolgáltatások létesítéséről és fenntartásáról, amelyek elégségesek és megfelelnek ennek a célnak;

b) védelmezni a gyermekeket és a fiatalokat az elhanyagolással, erőszakkal vagy kizsákmányolással szemben;

c) az állami védelem és különleges segély nyújtása azon gyermekeknek és fiataloknak, akik ideiglenesen vagy véglegesen nélkülözik családjuk támogatását;

2. biztosítani a gyermekek és fiatalok ingyenes elemi és középfokú iskoláztatását, valamint azt, hogy rendszeresen járjanak iskolába.

18. cikk

Jövedelemszerző tevékenység folytatásának joga más Felek területén

Annak érdekében, hogy biztosítsák a jövedelemszerző tevékenység folytatásának jogát bármely másik Fél területén, a Felek vállalják, hogy:

1. liberális szellemben alkalmazzák a meglévő rendelkezéseket;

2. egyszerűsítik a létező formalitásokat és csökkentik, vagy eltörlik a bírósági illetékeket és más költségeket, amelyeket külföldi dolgozóknak vagy munkaadóiknak kell fizetniük;

3. egyénileg vagy kollektíven liberalizálják a külföldi dolgozók alkalmazását szabályozó előírásokat;

és elismerik:

4. állampolgáraik jogát arra, hogy elhagyják az országot és másik Felek területén folytassanak jövedelemszerző tevékenységet.

19. cikk

Migráns dolgozók és családjuk joga a védelemre és segítségre

Annak érdekében, hogy biztosítsák a migráns dolgozók és családjuk védelemhez és támogatáshoz való jogának hatékony gyakorlását bármelyik Fél területén, a Felek vállalják, hogy:

1. fenntartják, vagy meggyőződnek arról, hogy megfelelő és szabad szolgáltatásokat tartanak fenn az ilyen dolgozók támogatása céljából, különösen ahol pontos információt kaphatnak és megtesznek minden szükséges lépést a nemzeti törvények és szabályok keretein belül a kivándorlással és bevándorlással kapcsolatos félrevezető propagandával szemben;

2. saját illetékességi körükben megfelelő intézkedéseket fogadnak el annak érdekében, hogy megkönnyítsék az ilyen dolgozók és családjuk távozását, utazását és fogadását és saját illetékességi körükben gondoskodnak az utazás során a megfelelő egészségügyi és orvosi ellátásról, valamint a jó higiénés feltételekről;

3. megfelelően előmozdítják a kivándorlás és a bevándorlás országainak állami és magán szociális szolgálatait közötti együttműködést;

4. biztosítják, hogy a területükön törvényesen tartózkodó ilyen dolgozók a következő ügyekben a saját állampolgáraiknál kedvezőtlenebb bánásmódban nem részesülnek, amennyiben ezek az ügyek törvények vagy előírások szerint a hatóságok ellenőrzése alá tartoznak:

- a) bérezés és más foglalkoztatási és munkavégzési feltételek;
- b) szakszervezeti tagság és a kollektív alku előnyeinek élvezete;
- c) szállás;

5. területükön ezen dolgozók számára törvényesen olyan bánásmódot biztosítanak, amely nem hátrányosabb a saját állampolgáraikénál a munkaviszonyban álló személyek által fizetendő foglalkoztatási adók, illetékek és hozzájárulások tekintetében;

6. amennyire csak lehetséges, megkönnyítik azon külföldi dolgozó családjának egyesítését, akinek megengedték, hogy az adott Fél területén letelepedjen;

7. a területükön törvényesen tartózkodó ilyen dolgozó számára biztosítják a jelen cikkben foglalt ügyekben a saját állampolgáraikénál nem hátrányosabb helyzetet jogi eljárások esetén;

8. biztosítják, hogy a területükön törvényesen lakó külföldi dolgozókat nem utasítják ki, amennyiben azok nem fenyegetik a nemzetbiztonságot, vagy nem sértik a közérdeket vagy közérkölcset;

9. a törvényes kereteken belül megengedik, hogy ezek a dolgozók jövedelmük és megtakarításaik tetszés szerinti részét hazautalják;

10. védelmet és támogatást nyújtanak ezen cikk keretén belül az önfoglalkoztató bevándorlóknak a vonatkozó intézkedések keretein belül;

11. elősegítik és megkönnyítik a fogadó állam nemzeti nyelvének tanítását, illetve ha több ilyen van, akkor az egyik nyelv oktatását a bevándorló dolgozóknak és családtagjaiknak;

12. a célszerűség keretein belül elősegítik és megkönnyítik a bevándorló dolgozó gyermekei számára a szülő anyanyelvének tanítását.

20. cikk

A nemen alapuló megkülönböztetés nélküli esélyegyenlőségre és egyenlő elbánásra való jog a munkavállalást és a hivatást illetően

Annak érdekében, hogy biztosítsák az egyenlő lehetőségekhez és egyenlő bánásmóddhoz való jog hatékony gyakorlását a nemek alapján történő hátrányos megkülönböztetés nélkül, a Felek vállalják, hogy elismerik ezt a jogot és alkalmazásának elősegítése érdekében megfelelő intézkedéseket hoznak a következő területeken:

a) a foglalkoztatáshoz való hozzájutás, védelem az elbocsátással szemben és foglalkozási reintegráció;

b) pályaválasztási tanácsadás, képzés, átképzés és rehabilitáció;

c) a foglalkoztatás feltételei, munkafeltételek, beleértve a javadalmazást;

d) az életpálya fejlődése, beleértve az előléptetést.

21. cikk

Az információhoz és konzultációhoz való jog

Annak érdekében, hogy biztosítsák a dolgozó cégen belüli információhoz és konzultációhoz való jogának hatékony gyakorlását, a Felek vállalják, hogy olyan intézkedéseket fogadnak el, vagy támogatnak, amelyek lehetővé teszik a dolgozóknak vagy képviselőiknek a nemzeti törvényekkel és gyakorlattal összhangban:

a) hogy rendszeresen, vagy a megfelelő időben átfogó tájékoztatást kapjanak az őket alkalmazó vállalkozás gazdasági és pénzügyi helyzetéről, szem előtt tartva, hogy bizonyos információk kiadását, amelyek hátrányosak lehetnek a vállalkozás számára, hivatkozással azok bizalmas jellegére, meg lehet tagadni; és

b) kellő időben konzultálni kell velük az olyan tervezett döntésekről, amelyek számottevően érintik a dolgozók érdekeit, különösen pedig azon döntésekről, amelyek fontos hatással lehetnek a vállalkozás foglalkoztatási helyzetére.

22. cikk

A munkafeltételek és a vállalkozáson belül a munka környezetének megszabásában és javításában való részvétel joga

Annak érdekében, hogy biztosítsák a dolgozók azon jogának hatékony érvényesítését, hogy részt vegyenek a munkafeltételek és a vállalkozáson belül a munka környezetének megszabásában és javításában, a Felek vállalják, hogy olyan intézkedéseket fogadnak el, illetve bátorítanak, amelyek lehetővé teszik a dolgozóknak vagy képviselőiknek, hogy a nemzeti törvényekkel és gyakorlattal összhangban hozzájáruljanak:

a) a munkafeltételek, a munkaszervezet és a munka környezetének meghatározásához és javításához;

b) az egészség és a biztonság védelméhez a vállalkozáson belül;

c) a szociális és szocio-kulturális szolgáltatások és létesítmények szervezéséhez a vállalkozáson belül;

d) az előírások megtartásának ellenőrzéséhez ezekben a kérdésekben.

23. cikk

Az idősek joga a szociális védelemre

Annak érdekében, hogy az idősek hatékonyan gyakorolhassák jogukat a szociális védelemre, a Felek vállalják, hogy megfelelő intézkedéseket fogadnak el, vagy ösztönöznek akár közvetlenül, akár együttműködve állami vagy magán szervezetekkel, különösen, hogy:

- az alábbi eszközökkel tegyék képessé az időseket arra, hogy a lehető leghosszabb ideig a társadalom teljes értékű tagjai maradjanak:

a) megfelelő erőforrások segítségével, amelyek lehetővé teszik, hogy tisztességes életük legyen és aktív szerepet játsszanak a köz-, a társadalmi és a kulturális életben;

b) tájékoztatás az idősek rendelkezésére álló szolgáltatásokról és létesítményekről, valamint használatuk lehetőségeiről;

- képessé tegyék az időseket arra, hogy szabadon megválasszák az életformájukat és megszokott környezetükben független életet éljenek ameddig csak kívánják és képesek rá az alábbiak révén:

a) a szükségleteiknek és egészségi állapotuknak megfelelő lakáskörülmények biztosítása, vagy megfelelő segítség nyújtása, hogy lakáskörülményeiket ezekhez igazítsák;

b) egészségügyi ellátás és az állapotuk által megkívánt szolgáltatások;

- az intézményekben élő idősök számára garantálják a megfelelő támogatást, miközben tiszteletben tartják a magánszférájukat, valamint részvételüket az intézményen belüli életkörülményeket érintő döntésekben.

24. cikk

A védelemhez való jog azokban az esetekben, amikor megszűnik a foglalkoztatás

Annak érdekében, hogy biztosítsák a dolgozók védelemhez való jogának hatékony gyakorlását a foglalkoztatás megszűnése esetén, a Felek vállalják, hogy elismerik:

a) a dolgozók jogát ahhoz, hogy munkaviszonyukat ne lehessen megszüntetni tényleges ok nélkül, amely összefügg képességükkel, magatartásukkal, vagy a vállalkozás, létesítmény vagy szolgálat működési szükségleteivel;

b) azon dolgozók jogát a kártérítésre vagy megfelelő segítségre, akiknek a munkaviszonyát tényleges ok nélkül szüntették meg.

Ennek érdekében a Felek biztosítják, hogy annak a dolgozónak, aki szerint munkaviszonyát tényleges ok nélkül szüntették meg, joga van pártatlan testülethez fellebbezni.

25. cikk

A dolgozók joga követeléseik védelmére abban az esetben, amikor munkáltatójuk fizetéseképtelenné válik

Annak érdekében, hogy biztosítsák a dolgozók jogának hatékony gyakorlását követeléseik védelmében abban az esetben, amikor munkáltatójuk fizetéseképtelenné válik, a Felek vállalják, hogy a foglalkoztatási vagy munkaviszonyt létesítő szerződésekből keletkező követeléseket egy garanciális intézmény vagy a védelem valamilyen más hatékony formája segítségével biztosítják.

26. cikk

Az emberi méltósághoz való jog munkavégzés közben

Annak érdekében, hogy biztosítsák valamennyi dolgozó méltósághoz való jogának hatékony gyakorlását munkavégzés közben, a Felek a munkáltatói és dolgozói szervezetekkel konzultálva vállalják, hogy:

1. előmozdítják a szexuális zaklatás tudatosítását, az arra vonatkozó tájékoztatást, illetve megelőzését munkahelyen, illetve a munkával kapcsolatban, és megtesznek minden megfelelő lépést annak érdekében, hogy a dolgozókat az ilyen magatartással szemben megvédjék;

2. előmozdítják a munkahelyeken vagy a munkával kapcsolatban az egyes dolgozók ellen irányuló és visszatérő elítélhető, vagy egyértelműen negatív és sértő cselekedetek tudatosítását, az azokra vonatkozó tájékoztatást és az ilyen cselekedetek megelőzését, és megtesznek minden megfelelő lépést annak érdekében, hogy a dolgozókat az ilyen magatartással szemben megvédjék.

27. cikk

A családi kötelezettségekkel rendelkező dolgozók joga az egyenlő esélyekre és egyenlő bánásmódra

A családi kötelezettségekkel rendelkező férfi- és nődolgozóknak az egyéb dolgozókkal szemben érvényesítendő esélyegyenlőséghez és egyenlő bánásmódhoz való jogának biztosítása érdekében a Felek vállalják, hogy:

1. megfelelő intézkedéseket tesznek:

a) hogy lehetővé tegyék a családi kötelezettségekkel rendelkező dolgozók számára a munkavállalást és munkájuk megtartását, valamint a munkába való visszatérést az ezen kötelezettségek miatt történt távolmaradás után, beleértve a pályaválasztási tanácsadás és képzés területén tett intézkedéseket is;

b) hogy figyelembe vegyék szükségleteiket a foglalkoztatási feltételek és a társadalombiztosítás terén;

c) hogy fejlesszék, vagy támogassák az állami vagy magán szolgáltatásokat, különösen a gyermekek napközbeni és egyéb ellátása terén;

2. megteremtik annak a lehetőségét, hogy a szülési szabadság után bármelyik szülő igénybe vehesse a szülői szabadságot a gyermek gondozása céljából, amely szabadság időtartamát és feltételeit az ország törvényeinek, a kollektív szerződéseknek vagy a gyakorlatnak kell meghatározni;

3. biztosítják, hogy a családi kötelezettségek önmagukban ne jelenthessenek elfogadható okot a munkaviszony megszüntetésére.

28. cikk

A dolgozók képviselőinek joga a védelemre és számukra a megfelelő körülmények biztosítása

Annak érdekében, hogy a dolgozói képviselők hatékonyan gyakorolhassák jogukat és így funkciójukat, a Felek vállalják, hogy biztosítják a vállalkozásnál:

a) hogy tényleges védelmet élvezzenek az ellenük irányuló előítéletes cselekedetekkel szemben, beleértve az elbocsátást a vállalkozáson belüli státusuk vagy a dolgozói képviselőkként kifejtett ottani tevékenységük miatt;

b) hogy olyan körülményeket biztosítanak nekik, amelyek megfelelően képessé teszik őket funkcióik azonnali és hatékony gyakorlására, figyelembe véve az adott ország szakszervezeti rendszerét, valamint az érintett vállalkozás szükségleteit, méreteit és lehetőségeit.

29. cikk

Az információhoz és konzultációhoz való jog csoportos létszámcsökkentés esetén

Annak érdekében, hogy biztosítsák a dolgozók azon jogának hatékony gyakorlását, amelynek alapján tájékoztatni kell őket, illetve konzultálni kell velük a csoportos létszámcsökkentés esetén, a Felek vállalják, hogy a munkáltatók kellő időben, a csoportos létszámcsökkentés megkezdése előtt tájékoztatni fogják, illetve konzultálni fognak a dolgozók képviselőivel azokról a lehetőségekről, amelyekkel ezek az eljárások elkerülhetők, vagy előfordulásuk korlátozható, illetve következményük enyhíthető, például azáltal, hogy szociális intézkedésekkel kísérik, amelyek célja főképpen az, hogy segítséget nyújtsanak az érintett dolgozók átcsoportosításának vagy átképzésének idejére.

30. cikk

A szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni védelemhez való jog

Annak érdekében, hogy biztosítsák a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni védelemhez való jog hatékony gyakorlását, a Felek vállalják, hogy:

a) átfogó és összehangolt megközelítés keretében intézkedéseket tesznek, amelyek segítségével előmozdítják a társadalmilag kirekesztett, vagy ennek a veszélyében, vagy szegénységben élők és családjaik hatékony hozzáférését különösen a foglalkoztatáshoz, lakáshoz, képzéshez, oktatáshoz, kultúrához, valamint a szociális és orvosi segítséghez;

b) ezeket az intézkedéseket áttekintik, hogy ha szükséges, módosítják őket.

31. cikk

A lakhatáshoz való jog

Annak érdekében, hogy biztosítsák a lakhatáshoz való jog hatékony érvényesítését, a Felek vállalják olyan intézkedések meghozatalát, amelyek célja:

1. elősegíteni a megfelelő színvonalú lakáshoz való hozzájutást;
2. megelőzni és csökkenteni a hajléktalanságot, úgy, hogy annak fokozatos felszámolását tartják szem előtt;
3. a lakások árának elérhetővé tétele azok számára, akik nem rendelkeznek megfelelő erőforrásokkal.

III. RÉSZ

A. cikk

Kötelezettségvállalások

1. Az alábbi B. cikk rendelkezéseitől függően a Felek mindegyike vállalja, hogy:
 - a) a jelen Karta I. részét azon célok kinyilatkoztatásának tekinti, amelyek megvalósítására minden arra alkalmas eszközzel törekedni fog, ahogy a hivatkozott rész bevezető bekezdésében kijelentette;
 - b) a jelen Karta II. részének következő kilenc cikke közül legalább hatot magára nézve kötelezőnek ismer el: 1., 5., 6., 7., 12., 13., 16., 19. és 20. cikkek;
 - c) önmagára nézve kötelezőnek ismer el még további cikkeket, vagy a Karta II. részének számozott bekezdéseit, amelyeket kiválaszt, amennyiben az önmagára nézve kötelezőnek elismert cikkek és számozott bekezdések száma összesen tizenhat cikknél vagy hatvanhárom számozott bekezdésnél nem kevesebb.
2. A jelen cikk 1. bekezdése b)-c) albekezdéseinek megfelelően kiválasztott cikkekről és bekezdésekről az Európa Tanács Főtitkárát akkor kell tájékoztatni, amikor a megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás okmányát letétbe helyezik.
3. Egy későbbi időpontban bármely Fél a Főtitkárnak címzett jegyzékben nyilatkozhat, hogy önmagára nézve kötelezőnek ismeri el a Karta II. része bármely cikkét vagy számozott bekezdését, amelyet korábban a jelen cikk 1. bekezdése alapján még nem fogadott el. Az ilyen, későbbiekben közölt vállalásokat a megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás szerves részének kell tekinteni és ugyanolyan hatállyal lép életbe az írásbeli jelzés dátumát követő egy hónap elmúltával következő hónap első napjától.
4. Minden Fél köteles a nemzeti körülményeknek megfelelő munkaügyi felügyeleti rendszert fenntartani.

B. cikk

Kapcsolat az Európai Szociális Kartával és az 1988-as Kiegészítő Jegyzőkönyvvel

1. Az Európai Szociális Karta Szerződő Felei, vagy az 1988. május 5-ei Kiegészítő Jegyzőkönyv aláírói nem erősíthetik meg, fogadhatják el vagy hagyhatják jóvá ezt a Kartát anélkül, hogy önmagukra nézve legalább az Európai Szociális Karta megfelelő pontjaival azonos rendelkezéseket, és értelemszerűen a hozzá fűzött Kiegészítő Jegyzőkönyv vonatkozó részeit kötelezőnek ne ismernék el.
2. A jelen Karta bármelyik rendelkezésében foglalt kötelezettség elfogadása az adott kötelezettség hatálybalépésének időpontjától fogva az érintett Fél számára azt jelenti, hogy az Európai Szociális Karta megfelelő rendelkezése, és ahol értelemszerű, az 1988-as Kiegészítő

Jegyzőkönyv a továbbiakban nem vonatkozik az érintett Félre, amennyiben addig a szóban forgó Félre az első vagy mindkét említett dokumentum kötelező volt.

IV. RÉSZ

C. cikk

A jelen Kartában vállalt kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése

A jelen Kartában foglalt jogi kötelezettségek végrehajtása ugyanolyan ellenőrzés alá esik, mint az Európai Szociális Karta.

D. cikk

Kollektív panaszok

1. Az Európai Szociális Karta Kiegészítő Jegyzőkönyvének azon rendelkezései, amelyek megteremtik a kollektív panaszok rendszerét, érvényesek a jelen Kartában vállaltakra azon államok esetében, amelyek az említett Jegyzőkönyvet ratifikálták.

2. Bármelyik állam, amelyet nem köt az Európai Szociális Karta Kiegészítő Jegyzőkönyvének a kollektív panaszok rendszerét megteremtő előírása, az Európa Tanács Főtitkárához címzett jegyzékben nyilatkozhat, amikor a jelen Kartát megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó dokumentumot letétbe helyezi, vagy azt követően bármikor, hogy elfogadja a jelen Karta szerinti kötelezettségvállalásának ellenőrzését az említett Jegyzőkönyvben meghatározott eljárás szerint.

V. RÉSZ

E. cikk

Mentesség a diszkriminációtól

A jelen Kartában ismertetett jogok élvezetét a faj, bőrszín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, egészség, nemzeti kisebbséghez fűződő kapcsolat, születés vagy egyéb státus alapján lehetséges hátrányos megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.

F. cikk

Ideiglenes eltérések háború vagy rendkívüli helyzet esetén

1. Háború, vagy egyéb rendkívüli helyzet esetén, amely a nemzet létét fenyegeti, bármely Fél a jelen Kartából eredő kötelezettségeitől eltérő intézkedéseket tehet, a helyzet által feltétlenül megkövetelt mértékben, amennyiben ezek az intézkedések nem ellenkeznek a nemzetközi jogilag vállalt egyéb kötelezettségeivel.

2. Minden olyan Fél, amely élt ezen ideiglenes eltérési joggal, meghatározott idő eltelte után köteles teljeskörűen tájékoztatni az Európa Tanács Főtitkárát a hozott intézkedésekről és azok okairól. Hasonlóképpen tájékoztatni köteles a Főtitkárt arról is, amikor már az említett intézkedéseket hatályon kívül helyezte és a Karta általa elfogadott cikkelyeit ismét teljes mértékben végrehajtja.

G. cikk

Korlátozások

1. Az I. részben ismertetett jogok és elvek, ha ténylegesen megvalósítják azokat és hatékony alkalmazásuk a II. részben előírtaknak megfelelően történik, akkor nem érheti őket semmiféle olyan megszorítás vagy korlátozás, amit az említett részek nem pontosítanak, kivéve azokat, amelyeket törvény ír elő és amelyekre demokratikus társadalomban szükség van mások jogainak és szabadságának, valamint a közérdek, a nemzetbiztonság, a közegészségügy vagy közérkölcsvédelmében.

2. A jelen Karta alapján meghatározott jogok és kötelezettségek megengedett korlátozásait semmilyen más célból nem lehet alkalmazni, csak arra, amire előírták őket.

H. cikk

A Karta és az országon belüli jog, vagy a nemzetközi szerződések viszonya

A jelen Karta rendelkezései nem sérthetik a nemzeti jog rendelkezéseit, vagy bármilyen két- vagy többoldalú nemzetközi szerződést, megállapodást vagy egyezményt, amely már hatályos, vagy hatályba léphet, és amelynek alapján a védett személyek még kedvezményezettebb bánásmódban részesülhetnek.

I. cikk

Az adott kötelezettségvállalások végrehajtása

1. A végrehajtás várható módszereire tekintet nélkül a II. rész 1-31. cikkének vonatkozó rendelkezéseit a következő eszközökkel kell megvalósítani:

- a) törvényekkel vagy rendeletekkel;
- b) a munkáltatók vagy munkáltatói szervezetek és dolgozói szervezetek közötti megállapodásokkal;
- c) az említett két módszer kombinálásával;
- d) más megfelelő eszközökkel.

2. A jelen Karta II. részének 2. cikk 1., 2., 3., 4., 5. és 7. bekezdésének, valamint a 7. cikk 4., 6. és 7. bekezdésének, továbbá az 5. cikk 1., 2., 3. és 5. bekezdésének, a 21. és 22. cikkek rendelkezéseit végrehajtottnak kell tekinteni, ha a jelen cikk 1. bekezdésének megfelelően valósították meg a szóban forgó dolgozók nagy többségének javára.

J. cikk

Módosítások

1. A jelen Karta I. és II. részének minden módosítását a Kartában biztosított jogok kiszélesítése érdekében, valamint a III-VI. részek bármilyen módosítását, amit valamelyik Fél vagy a Kormánybizottság javasol, az Európa Tanács Főtitkárával kell közölni és a Főtitkár továbbítja azokat a jelen Karta aláíróihoz.

2. A Kormánybizottság az előző bekezdés rendelkezéseivel összhangban javasolt bármilyen módosítást megvizsgál és az elfogadott szöveget a Parlamenti Közgyűléssel folytatott konzultáció után jóváhagyás céljából a Miniszteri Bizottság elé terjeszt. A Miniszteri Bizottság jóváhagyása után ezt a szöveget kell eljuttatni a Felekhez elfogadás céljából.

3. A jelen Karta I. és II. részének bármilyen módosítása az elfogadó Felek esetében hatályba lép azon hónap első napján, amely azt az egy hónapot követi, hogy a Főtitkárt három Fél értesítette az elfogadásról.

Ami a későbbiekben elfogadó Feleket illeti, a módosítás azon hónap első napján lép életbe, amikor letelt az egy hónap azon időpontot követően, hogy a szóban forgó Fél értesítette a Főtitkárt az elfogadásról.

4. A jelen Karta III-VI. részének bármilyen módosítása azon hónap első napján lép életbe, amikor letelt az egy hónap azon időpontot követően, hogy az összes Fél értesítette a Főtitkárt az elfogadásról.

VI. RÉSZ

K. cikk

Aláírás, ratifikáció és hatálybalépés

1. A jelen Kartát az Európa Tanács tagállamai írhatják alá. Meg kell erősíteni, el kell fogadni, vagy jóvá kell azt hagyni. A megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okmányokat az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

2. A jelen Karta azon hónap első napján lép hatályba, amely azt az egy hónapot követi, hogy a Főtitkárt három Fél értesítette az előző bekezdésnek megfelelően arról, hogy a jelen Kartát magára nézve kötelezőnek ismeri el.

3. Amennyiben bármelyik tagállam a későbbiekben jelenti be, hogy aláveti magát a jelen Karta előírásainak, akkor az ő esetében a Karta azon hónap első napján lép hatályba, amely azt az egy hónapot követi, hogy letétbe helyezte a megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás okmányát.

L. cikk

Területi alkalmazás

1. A jelen Karta minden Fél anyaországi területére érvényes. Minden aláíró az Európa Tanács Főtitkárának címzett nyilatkozatban határozhatja meg, hogy ebből a célból mit tekint anyaországi területének akkor, amikor a dokumentumot aláírja, vagy a megerősítésről, az elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okmányt letétbe helyezi.

2. Bármely aláíró, az aláírás, vagy a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okmány letétbe helyezésének időpontjában az Európa Tanács Főtitkárához címzett jegyzékben kijelentheti, hogy a Karta érvényességét kiterjeszti a nem anyaországi területeinek egészére vagy részére, vagy az említett nyilatkozatban részletezett területekre, amelyeknek nemzetközi kapcsolataiért felelős, vagy amelyért nemzetközi felelősséget vállal. A nyilatkozatban pontosan meg kell jelölni a Karta II. részének cikkeit vagy bekezdéseit, amelyeket a nyilatkozatban megnevezett területek tekintetében kötelezőnek fogad el.

3. A Karta érvényessége a fent említett nyilatkozatban szereplő területekre azon hónap első napjától fogva terjed ki, amely a Főtitkárhoz küldött jegyzékbe foglalt nyilatkozat beérkezésétől számított egy hónap elteltét követi.

4. Bármely Fél bejelentheti egy későbbi időpontban az Európa Tanács Főtitkárához címzett jegyzékben, hogy a jelen cikk 2. bekezdésével összhangban a Karta érvényességét egy vagy több területre kiterjesztette és elfogadja bizonyos, addig el nem fogadott cikkelyek és számozott bekezdések érvényességét az említett terület vagy területek vonatkozásában. Az ilyen utóbb bejelentett vállalásokat az eredeti nyilatkozat szerves részének kell tekinteni az adott terület vonatkozásában, és ugyanolyan hatályú lesz azon hónap első napjától kezdve, amely azon egy hónap letelte után következik, amikor az említett nyilatkozat jegyzék formájában a Főtitkárhoz beérkezett.

M. cikk

Felmondás

1. Ezt a Kartát a Felek bármelyike csak a rá vonatkozó hatálybalépéstől számított öt év után mondhatja fel, vagy pedig minden további második év végén, mindkét esetben hat hónappal azt

követően, hogy erről az Európa Tanács Főtitkárát értesítette, aki erről a többi Felet megfelelően tájékoztatja.

2. Az előző bekezdés rendelkezéseivel összhangban minden Fél felmondhatja a Karta általa elfogadott II. részének bármely cikkét vagy bekezdését, amennyiben a rá nézve kötelezőnek elfogadott cikkek és bekezdések száma soha sem lesz az előző esetében tizenhatnál, a második esetében pedig hatvanháromnál kevesebb és hogy ezen cikkek és bekezdések száma továbbra is magába foglalja az adott Fél által kiválasztottak között mindazt, amit az A. cikk 1. bekezdésének *b)* albekezdése tartalmaz.

3. Bármelyik Fél felmondhatja a jelen Kartát, vagy a Karta II. részének bármelyik cikkét vagy bekezdését bármelyik terület vonatkozásában a jelen cikk 1. bekezdésében ismertetett feltételek mellett, ahol az említett Kartát alkalmazták egy olyan nyilatkozat révén, amelyet az L. cikk 2. bekezdésével összhangban tettek meg.

N. cikk

Függelék

A jelen Karta függeléke annak szerves részét képezi.

O. cikk

Jegyzékek

Az Európa Tanács Főtitkára a Tanács tagállamait és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Főigazgatóját tájékoztatja:

- a)* minden aláírásról;
- b)* minden megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okmány letétbe helyezéséről;
- c)* a jelen Karta K. cikkével összhangban minden hatálybalépésről;
- d)* minden nyilatkozatról, amit az A. cikk 2. és 3. bekezdésének, a D. cikk 1-2., az F. cikk 2., az L. cikk 1., 2., 3., 4. bekezdésének alkalmazásáról tettek;
- e)* minden, a J. cikkel összhangban tett módosításról;
- f)* minden, az M. cikkel összhangban tett felmondásról;
- g)* minden, a jelen Kartával összefüggő lépésről, értesítésről vagy közlésről.

A fentiek hitelül a kellő felhatalmazással rendelkező alulírottak ezt a Módosított Kartát aláírták.

Készült Strasbourgban, 1996. május 3. napján, angol és francia nyelven, mindkét szöveg egyaránt hiteles, egyetlen példányban, amit az Európa Tanács archívumában helyeznek letétbe. Az Európa Tanács Főtitkára hiteles másolatokat küld az Európa Tanács minden tagállamának, valamint a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Főigazgatójának.

A Módosított Európai Szociális Karta Függeléke

A Módosított Európai Szociális Karta hatálya a védelmet élvező személyek tekintetében

1. Anélkül, hogy a 12. cikk 4. és a 13. cikk 4. bekezdése csorbulna, az 1-17., valamint a 20-31. cikkek által érintett személyek köre csak annyiban tartalmaz külföldieket, amennyiben más Felek állampolgárai és törvényesen laknak, vagy rendszeresen az érintett Fél országában dolgoznak, és elfogadva, hogy az említett cikkeket a 18. és 19. cikkek rendelkezéseinek fényében kell értelmezni.

Ez az értelmezés nem csorbíthatja a hasonló lehetőségek kiterjesztését más személyekre bármely másik Fél részéről.

2. Minden Fél a Menekültek státusát meghatározó, 1951. július 28-án Genfben aláírt Konvenció és az 1967. január 31-én aláírt Jegyzőkönyv szerinti menekültnek törvényes tartózkodást biztosít a saját területén, továbbá a lehető legelőnyösebb bánásmódot, ami azonban semmiképpen nem lehet

kevésbé előnyös, mint amit a szóban forgó Fél az említett konvencióban és az említett menekültekre alkalmazandó meglévő nemzetközi okmányokban kötelezőnek elfogadott.

3. Mindegyik Fél a Hontalan Személyek Státusáról 1954. szeptember 28-án New Yorkban aláírt Konvenció szerinti hontalanoknak törvényes tartózkodást biztosít a saját területén, a lehető legegényesebb bánásmódot, ami azonban semmiképpen nem lehet kevésbé előnyös, mint amit a szóban forgó Fél az említett okmányban és az említett hontalanokra alkalmazandó meglévő nemzetközi okmányokban kötelezőnek elfogadott.

I. rész 18. bekezdés és II. rész 18. cikk, 1. bekezdés

Úgy értendő, hogy ezek a rendelkezések nem foglalkoznak a Felek területére való belépés kérdésével és nem csorbítják a Párizsban 1955. december 13-án aláírt Európai Szervezeti Egyezményt.

II. rész

1. cikk, 2. bekezdés

Ezt a rendelkezést nem szabad úgy értelmezni, hogy megtilt, vagy megenged bármilyen szakszervezeti biztonsági záradékot vagy gyakorlatot.

2. cikk, 6. bekezdés

A Felek elrendelhetik, hogy ez a rendelkezés nem alkalmazható:

a) azokra a dolgozókra, akik szerződéses vagy alkalmazotti viszonyban vannak, de annak teljes időtartama nem haladja meg az egy hónapot és/vagy egy munkanap nem haladja meg a nyolc órát;

b) ahol a szerződés vagy munkaviszony eseti és/vagy sajátos természetű, feltéve, hogy ezekben az esetekben az érvényesítés elmaradását objektív megfontolások igazolják.

3. cikk, 4. bekezdés

Úgy értendő, hogy ezen rendelkezés céljaira ezen szolgálatok funkcióit, szervezetét és működési feltételeit a nemzeti törvények vagy szabályok, kollektív megállapodások vagy a nemzeti viszonyoknak megfelelő eszközök határozzák meg.

4. cikk, 4. bekezdés

Ezt a rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az nem tiltja meg az azonnali elbocsátást bármilyen súlyos vétség esetén.

4. cikk, 5. bekezdés

Úgy értendő, hogy valamely Fél az ezen bekezdésben megkívánt rendelkezést csak abban az esetben érvényesítse, ha a törvény vagy a kollektív megállapodások vagy döntőbírói ítélet nem engedi meg, hogy a dolgozók túlnyomó többségének béréből levonjanak, ez alól kivételek azok a személyek, akire az említettek nem terjednek ki.

6. cikk, 4. bekezdés

Úgy értendő, hogy minden Fél, amennyiben érintett, törvénnyel szabályozza a sztrájkjogot, ha minden további korlátozás, amit ez a bekezdés jelent a joggal szemben, igazolható a G. cikkely rendelkezéseivel.

7. cikk, 2. bekezdés

Ez a rendelkezés nem akadályozza meg a Feleket abban, hogy saját törvényeikben megengedjék a fiataloknak - akik még nem érték el a megállapított minimális életkort -, hogy munkát végezzenek, amíg ez elengedhetetlenül szükséges szakképzésük szempontjából, ott, ahol ilyen munka az illetékes hatóság által meghatározott feltételek mellett és a fiatalok egészségét és biztonságát védő intézkedések közepette történik.

7. cikk, 8. bekezdés

Úgy értendő, hogy valamely Fél a jelen bekezdésben foglalt kikötést akkor vállalhatja, ha törvényben biztosítja a feltételt és ha a tizennyolc év alattiak túlnyomó többségét nem foglalkoztatják éjszakai munkán.

8. cikk, 2. bekezdés

Ezt a rendelkezést nem lehet úgy értelmezni, hogy abszolút tiltást fogalmaz meg. Kivételek lehetségesek, például a következő esetekben:

- a) ha egy foglalkoztatott nő olyan helytelen viselkedésben vétkes, ami indokolja alkalmazásának beszüntetését;
- b) ha az érintett vállalkozás megszűnik;
- c) ha lejárt a foglalkoztatás szerződésben rögzített időtartama.

12. cikk, 4. bekezdés

Az ezen bekezdés bevezetésében szereplő „az egyezményekben lefektetett feltételektől függően” egyebek között azt jelenti, hogy azon juttatások tekintetében, amelyek a biztosítás fizetésétől függetlenül rendelkezésre állnak, valamely Fél elvárhatja bizonyos előírt időszakon át a helybenlakást, mielőtt más Felek állampolgárainak megadná ama juttatásokat.

13. cikk, 4. bekezdés

Azok a kormányok, amelyek nem voltak a Szociális és Orvosi Ellátás Európai Konvenciójának aláírói, ezen bekezdés tekintetében ratifikálhatják a Kartát, amennyiben a többi Fél állampolgárainak megadják azt, ami összhangban van az említett konvenció rendelkezéseivel.

16. cikk

Úgy értendő, hogy a jelen rendelkezésben nyújtott védelem az egyszülős családokra vonatkozik.

17. cikk

Úgy értendő, hogy a jelen rendelkezés minden 18 év alatti személyre kiterjed, hacsak az alkalmazandó törvény értelmében a nagykorúságot nem éri el előbb úgy, hogy az nem csorbítja a Karta egyéb konkrét rendelkezéseit, különösen pedig a 7. cikket. Ez nem jelent kötelezettséget arra nézve, hogy az oktatást kötelezővé kell tenni a fent említett életkorig.

19. cikk, 6. bekezdés

Ezen rendelkezés alkalmazása céljából a „külföldi dolgozó családja” alatt legalább a dolgozó feleségét és nem házas gyermekeit kell érteni mindaddig, amíg ez utóbbiakat kiskorúnak tekinti a fogadó állam, és a bevándorló dolgozó eltartottjai.

20. cikk

1. Úgy értendő, hogy a társadalombiztosítási ügyeket, valamint más, a munkanélküli segéllyel, öregségi nyugdíjjal és özvegyi nyugdíjjal kapcsolatos rendelkezéseket ki lehet zárni a jelen cikk hatálya alól.

2. A nők védelmére vonatkozó rendelkezéseket, különösen ami a terhességet, szülést és a szülés utáni időszakot illeti, nem lehet a jelen cikkben meghatározott hátrányos megkülönböztetésnek tekinteni.

3. Ez a cikk nem akadályozza meg a tényleges egyenlőtlenségek felszámolását célzó speciális intézkedések elfogadását.

4. Foglalkozási tevékenység, amely természeténél vagy a megvalósítás környezeténél fogva csak az egyik nembeli személyekre bízható, kivonható a jelen cikk vagy egyes rendelkezéseinek hatálya alól. Ezt a rendelkezést nem lehet úgy értelmezni, mint amely előírja a Feleknek a munka

természete vagy körülményei miatt az egyik nem számára fenntartott foglalkozások törvényben vagy rendeletben való felsorolását.

21. és 22. cikk

1. Ezen cikkek végrehajtása céljából a „dolgozók képviselői” kifejezés olyan személyeket jelent, akiket a nemzeti törvények vagy gyakorlat annak ismer el.

2. A „nemzeti törvények vagy gyakorlat” kifejezés esetenként felöleli a törvényeken és szabályokon kívül a kollektív megállapodásokat, egyéb egyezségeket munkáltatók és dolgozói képviselők között, a szokásokat és az érvényes eseti jogot.

3. Ezen cikkek végrehajtása céljából a „vállalkozás” kifejezést úgy kell értelmezni, hogy az jogi személyiséggel rendelkező vagy nem rendelkező, kézzelfogható és kézzel nem fogható összetevők bizonyos csoportja, amelyet azért alakítottak ki, hogy pénzügyi nyereség céljából árukat vagy szolgáltatásokat állítson elő, és rendelkezzen a saját piacpolitikája kialakításához szükséges hatalommal.

4. Az értelmezés szerint ezen cikkek végrehajtásakor a vallási közösségeket és intézményeiket ki kell hagyni még akkor is, ha a 3. bekezdés értelmében „vállalkozások”. A meghatározott eszmények által ihletett, vagy bizonyos erkölcsi fogalmak, ideálok és felfogás által vezérelt tevékenységeket folytató szervezetek, amelyeket a nemzeti törvények védenek, olyan mértékben zárhatók ki ezen cikkek hatálya alól, amennyire ahhoz van szükség, hogy a vállalkozás irányultságát meg lehessen védeni.

5. Úgy értendő, hogy amely államban a jelen cikkekben előírt jogokat a vállalkozás különböző létesítményei gyakorolják, az érintett Felet olyannak kell tekinteni, amely az itt szereplő előírásokból eredő kötelezettségeket teljesíti.

6. A Felek ezen cikkek végrehajtásának köréből kihagyhatnak olyan vállalkozásokat, amelyek bizonyos számú dolgozónál kevesebbet foglalkoztatnak, ha ezt a számot a nemzeti törvények vagy gyakorlat meghatározza.

22. cikk

1. Ez a rendelkezés nem érinti sem az államok jogait és kötelességeit a munkahelyeken bevezetendő egészségügyi és biztonsági rendelkezések elfogadása tekintetében, sem pedig az azok betartását ellenőrző szervek hatáskörét és felelősségét nem befolyásolja.

2. A „szociális és szocio-kulturális szolgáltatások és létesítmények” kifejezést úgy kell értelmezni, hogy egyes vállalkozások biztosítanak dolgozóik számára bizonyos szociális és/vagy kulturális lehetőségeket, nevezetesen jóléti támogatást nyújtanak, sportpályákat, kisgyermekes anyák számára szobát, könyvtárat, gyermeküdültetési táborstb.

23. cikk, 1. bekezdés

Ezen bekezdés végrehajtása céljából a „lehető leghosszabb ideig” kifejezés az idős személy fizikai, pszichés és szellemi képességére utal.

24. cikk

1. Úgy értendő, hogy a jelen cikk szempontjából a „foglalkoztatás megszűnése” és a „megszűnt” kifejezések a munkaviszonynak a munkáltató kezdeményezésével történő megszüntetését jelentik.

2. Úgy értendő, hogy ez a cikk minden dolgozóra kiterjed, de az adott Fél a cikk védelme alól részben vagy teljes egészében kizárhatja az alkalmazottak következő kategóriáit:

a) azokat a dolgozókat, akiket munkaszerződéssel meghatározott időre vagy meghatározott feladatra alkalmaztak;

b) próbaidős dolgozókat vagy olyanokat, akik alkalmasságukat bizonyítják, amennyiben ezt előre meghatározták és az időtartam elfogadható hosszúságú;

c) az eseti alapon rövid időre alkalmazott dolgozókat.

3. Ezen cikk céljából a következők különösen nem képezhetik a munkaviszony megszüntetésének elfogadott okát:

a) szakszervezeti tagság, vagy részvétel szakszervezeti tevékenységben a munkaidőn kívül, vagy a munkáltató hozzájárulásával munkaidőn belül;

b) hivatali posztra törekvés dolgozói képviselői minőségben való fellépés miatt;

c) panasz benyújtása, vagy az illetékes közigazgatási hatósághoz történő folyamodás; vagy részvétel a munkáltató elleni eljárásban, akit azzal vádolnak, hogy megszegte a törvényeket vagy szabályokat;

d) faj, bőrszín, nem, családi állapot, családi kötelezettségek, terhesség, vallás, politikai vélemény, nemzetiségi vagy társadalmi származás;

e) anyasági vagy apasági szabadság;

f) a munkából való ideiglenes távollét betegség vagy károsodás miatt.

4. Úgy értendő, hogy a foglalkoztatás jogos ok nélkül való megszüntetése esetén adandó kártérítésről vagy más megfelelő segítségnyújtásról a nemzeti törvények vagy szabályok, kollektív egyezségek vagy más, az országos viszonyoknak megfelelő eljárások döntenek.

25. cikk

1. Úgy értendő, hogy az illetékes nemzeti hatóság, miután konzultált a munkáltatók és dolgozók szervezeteivel, felmentéssel kizárhatja a dolgozók bizonyos kategóriáit a jelen cikk által nyújtott védelemből munkaviszonyuk speciális természete miatt.

2. Úgy értendő, hogy a „fizetéseképtelenség” kategóriáját a nemzeti jognak és gyakorlatnak kell meghatározni.

3. A jelen rendelkezés által lefedett dolgozói követelések tartalmazzák legalább:

a) az előírt időtartamra vonatkozó dolgozói bérkövetelést, amely időtartam három hónapnál nem lehet kevesebb az előjogok rendszerében és nyolc hétnél kevesebb a garanciális rendszerben a fizetéseképtelenséget megelőzően vagy a munkaviszony megszüntetése előtt;

b) a dolgozók fizetett szabadság iránti követelését azon év során végzett munka alapján, amikor a fizetéseképtelenség vagy a munkaviszony megszűnése előfordult;

c) a dolgozókat megillető egyéb összegeket más fizetett távollét alapján, ami előírt időtartamra szólt, és ami nem lehet kevesebb három hónapnál az előjogok, és nyolc hétnél a garanciális rendszerben a fizetéseképtelenség vagy a munkaviszony megszüntetése előtt.

4. A nemzeti törvények vagy szabályok előírt összegre korlátozhatják a dolgozói követeléseket, és ennek az összegnek szociálisan elfogadható szinten kell lennie.

26. cikk

Úgy értendő, hogy ez a cikk nem kötelezi a Feleket törvényalkotásra.

Úgy értendő, hogy a 2. bekezdés nem terjed ki a szexuális zaklatásra.

27. cikk

Úgy értendő, hogy ez a cikk eltartott gyermekeik, valamint a szűk családjukhoz tartozó egyéb családtagok iránti kötelezettségekkel rendelkező férfi- és nődolgozókra vonatkozik, akik egyértelműen gondozásra vagy támogatásra szorulnak, és ezen dolgozókat az említett kötelezettségek korlátozzák a gazdasági tevékenységre való felkészülésben, bekapcsolódásban, részvételben vagy előrehaladásban. Az „eltartott gyermekek” és a „szűk családjukhoz tartozó egyéb családtagok”, „akik egyértelműen gondozásra vagy támogatásra szorulnak” kifejezések olyan személyeket jelentenek, akiket az érintett Fél nemzeti törvényei ilyeneknek határoznak meg.

28. és 29. cikk

A jelen cikk végrehajtása céljából a „dolgozók képviselői” kifejezés olyan személyeket jelent, akiket a nemzeti törvények vagy gyakorlat ebben a minőségben elismer.

III. rész

Úgy értendő, hogy a Karta nemzetközi jellegű jogi kötelezettségeket tartalmaz, amelyek végrehajtását kizárólag a IV. részben előírt ellenőrzésnek lehet alávetni.

A. cikk, 1. bekezdés

Úgy értendő, hogy a számozott bekezdések csak egyetlen bekezdésből álló cikkelyeket tartalmazhatnak.

B. cikk, 2. bekezdés

A B. cikk 2. bekezdése céljából a Módosított Karta megfelel a Karta azonos cikkének vagy bekezdés számának, kivéve:

a) a Módosított Karta 3. cikkének 2. bekezdését, amely megfelel a Karta 3. cikk 1. és 3. bekezdéseinek;

b) a Módosított Karta 3. cikkének 3. bekezdését, amely megfelel a Karta 3. cikk 2. és 3. bekezdésének;

c) a Módosított Karta 10. cikk 5. bekezdését, amely megfelel a Karta 10. cikk 4. bekezdésének;

d) a Módosított Karta 17. cikk 1. bekezdését, amely megfelel a Karta 17. cikkének.

V. rész

E. cikk

Megkülönböztető bánásmód, amely objektív és ésszerű indokoláson nyugszik, nem tekinthető diszkriminatívnak.

F. cikk

A „háború, vagy egyéb rendkívüli helyzet” kifejezést úgy kell érteni, hogy az kiterjed a háborús fenyegetésre is.

I. cikk

Úgy értendő, hogy a Függelék 21. és 22. cikkekhez fűzött rendelkezéseinek megfelelően kizárt dolgozókat nem kell beszámítani, amikor az érintett dolgozói létszámot megállapítják.

J. cikk

A „módosítás” kifejezést ki kell terjeszteni, hogy vonatkozzék a Kartához adandó új cikkekre is.”

4. § (1) E törvény - a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel - a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) E törvény 2. és 3. §-a az Egyezmény VI. rész K. cikke 3. bekezdésében meghatározott időpontban lép hatályba.³

(3) Az Egyezmény, illetve e törvény 2. és 3. §-a hatálybalépésének naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter - annak ismertté válását követően - a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett egyedi határozatával állapítja meg.⁴

(4) E törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a szociálpolitikáért és a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter gondoskodik.
